

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA
UPRAVA ZA ZAŠTITU INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 47 (8)

IZDAN 10. oktobra 1922

PATENTNI SPIS ŠT. 580.

Aleksandar Matašić, đak tehnike Sarajevo.

Tlačni kotač.

Prijava od 15. marta 1921.

Važi od 1. februara 1922.

Pritisni kotač sastoji se iz unutarnjeg nepomičnog okruga L i spoljnog okretnog koluta K. Unutarnji okrug upada u spoljni kolut a ovaj ga zatvara sve do pred otvor za ulaz i izlaz gasa.

Unutarnji okrug sa cevima a, a¹ i a², f¹ i f² umecima b¹ i b², i klipom c služi kao pritisni stroj i ujedno osovina; dok spoljni kolut sa njegovom udubinom h, loptama I, II i III i obostranim urezom (ekscetrom) d kao okretni kotač služi,

Princip na kome se ovaj pritisni točak osniva sastoji se u tom da gas (para ili eksplozija) ispravno iz parnog kotla ili motora kroz cevi u nepomični deo kotača ulazi i pritiskom (tlačenjem) spoljni obruč ili kolut u okretanje stavlja. Nepomični deo (sredina) kotača služi kao osovina, kroz koju gas ulazi i izlazi.

Ulaz i izlaz gasa sastoji se iz dve cevi a i f, tako da cev a je nameštena u cevi f. Presek cevi je jednak.

Na sistemu cevi a i f čvrsto je spojen deo L, daklen nepomičan. U istog dolaze umeci b¹ i b², koji se usled okretanja vanjskog koluta K pomoću udubine (žlieba) d i valjaka e na čvrstom klipu c u svom položaju dižu i spuštaju i tim otvaraju ulaz i izlaz plina.

U okretnom kolutu K urezana je udubina

h, u koju upada nepomični deo L. U toj udubini nalaze se tri lopate I, II i III, koje dopiru do nepomičnog dela L i po njemu se kod okretanja sklizu.

U udubinu (žlieb) d upadaju valjci e, koji su na umecima b¹ i b² pričvršćeni i usled okretanja koluta K sa zlebom d ove dižu i spuštaju.

Plin ulazi kroz cev a, koja je u cevi f nameštena u nepomičnom delu kotača L i prolazi dalje kroz a¹ do udubine koluta h, ovde pritiska na lopatu I i usled otpora pomični kolut K oko nepomičnog dela L okreće.

Usled pomicanja koluta K odnosno pritiska na lopatu I primiće se lopata III umetku b² i dolazi na red lopata II.

Iz cevi a² izlazeći ga pritište na lopatu III, koja se primiće umetku b¹ i onda na lopatu II, pa na lopatu I.

Upotrebljeni gas izlazi usled pritiska lopata, koje slede jedna za drugom kroz cevi f¹ i f² kroz cev f napolje.

Umeci b¹ i b² su namešteni u ne pomičnom delu kotača L i pričvršćenom klipu c, na kojem se po potrebi dižu i spuštaju u svome položaju pomoću valjaka e, koji se u udubini (žlebu) d usled okretanja K sklizu.

Ova udubina (žleb) d je urezana u jednom delu pomičnog koluta K i s njim se okreće.

Za pomenuti pravac okretnog smera spoljnjeg pomičnog koluta K mora gas kroz cev f i cevi f¹ i f² ulaziti, a kroz cevi a¹ i a² i cev a izlaziti napolje i tako se postigne okretanja kotača natrag.

Ovim izumom postignuto je, da se čitavi plin (para) dovodi bez svakog gubitka vrućine i snage u kotač i tim se postizava velika prištednja na gorivom materijalu i uporabom izlazećeg plina u ime svrhe. Dalje se mora uzeti u obzir jeftina nabava, pogon, uzdržavanje, posluga i uporaba malog prostora u svrhu smještenja istoga.

Najglavnije je svojstvo ovoga kotača da nema nikakve mrtve tačke.

Usled ispravnog ulaza plina u tlačni kotač predusrelo se je gubitku vrućine plina (oso-

bito pare) kao što je bilo kod dosadašnjih strojeva sa cilindrom.

Odpada sasvim dosadašnje komplicirano upravljanje stroja, jer se ovde jednostavnim zavorom, plin i kotač pušta i zatvara, Promjenom smjera plina postizava se okretanje kotača napred i natrag.

Patentni zahtevi:

Tlačni točak naznačen time, što se sastoji iz jednog pokretnog koluta K, žljeba d po kojem klizi valjak e, iz nepokretnog dela L sa dvema cevima a i f, koje su jedan u drugoj, udubljenja h sa tri lopate I, II, III, gas ili para ulazi u cev a, prolazeći kroz otvor a¹ odnosno a² pritiskuje na lopatu I, II, III i okreće kotač, upotrebom cevi f dobija se okretanje u suprotnom smislu.

